

AZ ÁRAMSZOLGÁLTATÁS KEZDETEI BUDAPESTEN

A XIX. század végén két villamossági vállalat működött Budapesten, rivalizálásuk pedig jó hatással volt a főváros közvilágítására. Az első, a Magyar Villamossági Részvénytársulat 1893. október 13-án kezdte meg az áramszolgáltatást. A másik, a Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság bő két héttel később, november 1-én indult.

1891-ben Budapest két magánvállalattal kötött koncessziós, engedélyes szerződést a főváros villamosenergia-szolgáltatására. 1893-tól a két részvénytársaság gondoskodott a budapesti áramszolgáltatásról. A Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság (BÁV Rt.) 110 Voltos működő váltakozó feszültséget, a Magyar Villamossági Részvénytársulat (MV Rt.) a Ganz Villamossági Rt. leányvállalataként pedig 105 Voltos egyenfeszültséget szolgáltatott. 1914-ben a két áramszolgáltató vállalat egyesítésével megalakult a Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Részvénytársaság (BSzEM).

Mindennek háttérben a közvilágítás és annak elterjedésének igénye állt. Az első utcai villamos közvilágítás 1880-ban a New York-i Broadway-n létesült, amihez Brush-féle ívlámpákat használtak fel. 1881-ben, a magyar trónörökös pár, Ferenc József és Erzsébet királyné látogatása idején pedig ideiglenesen, de annál nagyobb sikerrel Budapesten is működött villamos közvilágítás 36 ívlámpával. Az 1881-es Párizsi Elektrotechnikai Kiállításon komoly elismerést könyvelhetett el Edison új világítási rendszere. Miután megalkották a tartósnak tekinthető izzót, a figyelem a következő problémára irányult, az izzók energiaellátásának biztosítására. Ennek megfelelően 1882-től Európa nagyvárosaiban egymás után épültek a rendszeres üzemű, villamos ívlámpával működő közvilágítási rendszerek.

Ennek ellenére, Budapesten csak 1909-ben sikerült elhatározásra jutnia a Fővárosi Tanács közgyűlésének, ekkor is csak a BÁV Rt., vezetőinek felajánlása miatt. A cég ugyanis vállalta, hogy saját költségén felszerel és működtet 38 darab kísérleti lámpát a mai Rákóczi út Kis- és Nagykörút közötti szakaszán. Mivel e megoldás ellen már anyagi kifogást sem lehetett emelni, 1909. április 8-án üzembe helyezték a „kísérleti szakaszt”. A konkurens vállalat, a Magyar Villamossági Részvénytársulat persze nem nézte jó szemmel a BÁV Rt. térhódítását. A Fővárosi Tanácshoz újabb hozzájárulás érkezett. Ezúttal az MV Rt. javasolta egy újabb kísérleti szakasz építését. A közgyűlés pedig vette a lapot, és Budapest profitálhatott a két cég rivalizálásából, újabb villamos közvilágítási szakasz épült fel, és ez a kedvező ütem egészen az első világháború kirobbanásáig folytatódott.

Források:

<http://bdk.hu/szakmai-oldal/kozvilagitas-tortenete/>

<https://elmu.hu/#!/tarsasagcsoportunk/tarsasagunkrol/cegtortenet>

http://index.hu/tudomany/tortenelem/2014/01/20/miota_van_vezetekes_aram_budapesten/

<http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/historia/92-02/ch11.html>

<http://enhat.mekh.hu/index.php/2016/04/08/energhatekonysag-a-kozvilagitasban/>

